

3

Stemmingen moties Staat van de rechtsstaat

Aan de orde zijn **de stemmingen over moties**, ingediend bij het debat over **de staat van de rechtsstaat**, te weten:

- de motie-Franken c.s. over kwaliteitseisen als uitgangspunt te nemen bij beslissingen over de bekostiging van de rechterlijke macht in Nederland (33750-VI, letter H);
- de motie-Franken c.s. over een onderzoek naar een voorziening voor de toegang tot de rechter voor door het Juridisch Loket afgewezen rechtzoekenden (33750-VI, letter I);
- de motie-Engels c.s. over een procedurevoorstel voor een samenhangende herziening van de Grondwet (33750-VI, letter J);
- de motie-Ruers c.s. over het heroverwegen van het bezuinigingsplan in het kader van de toegang tot het recht en de gefinancierde rechtsbijstand (33750-VI, letter K);
- de motie-Witteveen c.s. over het terugbrengen van het beheer over de politie naar het ministerie van Binnenlandse Zaken (33750-VI, letter L);
- de motie-Strik c.s. over de ratificatie van drie protocollen (33750-VI, letter M);
- de motie-Strik c.s. over het waarborgen van de toegang tot de rechter bij mogelijke aanpassing van de stelsels van gefinancierde rechtsbijstand en van de griffierechten (33750-VI, letter N).

(Zie vergadering van 11 maart 2014.)

De voorzitter:

Ik heet de minister van Veiligheid en Justitie van harte welkom in de Eerste Kamer.

Wij gaan nu stemmen over de moties. Ik zal ze telkens met de letter aanduiden. Als er leden zijn die vooraf stemverklaringen wensen af te leggen, stel ik voor dat zij dat in één geheel doen. Als een lid bijvoorbeeld een stemverklaring wil afleggen over de moties met de letters H en K, gaat dat in één keer. Als een lid alleen een stemverklaring wil afleggen over bijvoorbeeld de motie met letter K, kan dat pas wanneer ik de motie met letter K aan de orde stel.

Wij gaan allereerst stemmen over de motie-Franken c.s. met letter H.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

De heer Ruers (SP):

Voorzitter. Ik zal een korte stemverklaring afleggen, waarin ik mijn mening zal geven over alle moties. Ik was onder de indruk van het debat van vorige week. Ik denk dat de Kamer daarin met de behandeling, de hoeveelheid moties en de kwaliteit ervan heel duidelijk heeft aangegeven hoe groot haar zorgen zijn over de staat van de rechtsstaat. Ik denk dat wij vorige week een belangrijke stap hebben gezet om die zaak vast onder de aandacht te brengen van deze Kamer.

Er is een lijst van moties, die wij gaan bespreken en behandelen. Ik ga ervan uit dat als die moties worden aangenomen, de regering deze vervolgens serieus en trouw gaat uitvoeren. Dat zullen wij als Kamer blijven volgen. Wij zullen er ongetwijfeld in de commissie Veiligheid en Justitie op terugkomen. Ik spreek niet over mijn eigen motie. Alle andere moties zullen wij steunen.

De heer Witteveen (PvdA):

Voorzitter. Wij kunnen terugzien op een goed en open debat met vanuit deze Kamer een grote eensgezindheid. Er is duidelijk een gevoel van urgentie wat betreft de staat van de rechtsstaat. Er zijn zeven moties ingediend, waarvan mijn fractie er vijf zal steunen. De overige moties bevatten ook waardevolle overwegingen, maar wij kunnen er om diverse redenen toch niet voor stemmen. Dat betreft de motie-Engels (letter J). De toezegging van minister Plasterk om een notitie te laten vervaardigen waarin alle initiatieven tot grondwetsherzieningen nog eens op een rijtje worden gezet, willen wij graag afwachten en wij willen daar een debat over voeren. Daarna zien wij nader. Wij kunnen ook niet stemmen voor de motie-Ruers met letter K. Zij bevat waardevolle overwegingen, zeker. Een heroverweging zou echter een gat van 85 miljoen slaan in de begroting van Veiligheid en Justitie, die wij al hebben goedgekeurd. Dat lijkt ons niet consistent.

De heer Kuiper (ChristenUnie):

Voorzitter. Mijn fractie heeft niet deelgenomen aan het debat, dat wel waardevol is geweest. Wij willen echter wel een verklaring geven voor ons stemgedrag straks. Wij zullen de motie-Franken, met letter H, steunen. Het is belangrijk dat de deskundigen zelf gaan over de kwaliteit. Wij zullen de moties steunen die beogen weg te nemen wat als belemmering kan gelden voor toegang tot de rechter en de rechtsbijstand. De opvatting van de ChristenUnie in de beide Kamers van de Staten-Generaal overziende, kan dat geen verbazing wekken. Wij steunen dus de moties met de letters I, K en N. Wij steunen dus ook de motie-Ruers met letter K, die wij beschouwen als een belangrijke heroverweging van het beleid dat alles te maken heeft met de toegang tot de rechter voor iedereen. Wij zullen de motie Strik met letter M niet steunen, omdat zij ons overbodig lijkt aangezien de ratificatie in procedure is.

De motie-Engels met letter J zullen wij wel steunen, na enige aarzeling. Wij hebben het belang van een herziening van de Grondwet hier immers al vaker naar voren gebracht. Daarom hebben wij ons afgevraagd of dat opnieuw moet worden gevraagd. Aan de andere kant is ook de opvatting van mijn fractie dat het belangrijk is. Alles wat in de afgelopen tien jaar op dit gebied in gang is gezet, tot en met een staatscommissie aan toe, moet eigenlijk niet in niets eindigen. Wij zullen ook steun geven aan de motie-Witteveen met letter L. Dat vinden wij een belangrijke en mooie motie. Ook wij steunen de gedachte dat de politie weer teruggaat naar het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Mevrouw Duthler (VVD):

Voorzitter. Mijn fractie dankt de regering en deze Kamer voor het mooie debat van vorige week. Ook wij zullen een

deel van de moties steunen, maar een deel ook niet. Ik licht dat toe. Ik begin met de motie-Engels met letter J. Mijn fractie begrijpt de strekking van deze motie. Echter de opvattingen en noties die aan deze motie ten grondslag liggen, waaronder die van de voorstellen inzake constitutionele toetsing, worden door mijn fractie niet allemaal gedeeld. Mijn fractie zal deze motie dan ook niet steunen.

Ik kom bij de motie-Ruers met letter K en de motie-Strik met letter N. Ik begin met de motie-Ruers. Mijn fractie maakt zich net als vele andere fracties in deze Kamer zorgen over de toegang tot de rechter. Dat is niet primair vanwege de bezuinigingen op de gefinancierde rechtsbijstand, maar vooral vanwege de verhoging van de griffierechten. De toegang tot de rechter wordt door deze voorstellen voor de middenklasse onbetaalbaar. Mijn fractie stemt tegen de motie-Ruers (letter K) en voor de motie-Strik (letter N).

De motie-Witteveen met letter L lijkt een sympathieke motie. Mijn fractie acht het op dit moment te vroeg om de conclusie van de motie te onderschrijven. Mijn fractie zal daarom deze motie niet steunen.

Ik kom tot slot op de motie-Strik met letter M. Nu de minister heeft toegezegd dat de goedkeuringsstukken voor het VN-gehandicaptenverdrag bij de Raad van State liggen, dat de regering zich thans beraadt over de gevolgen van de ratificatie van het VN-kinderrechtenverdrag, en de goedkeuringsstukken voor het individueel klachtenrecht voor burgers ter consultatie voorliggen, acht mijn fractie deze motie overbodig. Wij steunen deze motie daarom niet.

De andere moties, die door mij niet zijn besproken, zullen wij steunen.

De heer **Engels** (D66):

Voorzitter. Ik hoorde zojuist mijn goede collega Witteveen zeggen dat de fractie van de Partij van de Arbeid op dit moment niet geneigd is om de motie met letter J te steunen, maar graag de notitie van de minister wil afwachten. Dan zien we verder, zei de heer Witteveen. Dat geeft mijn fractie aanleiding om te verzoeken mijn motie met letter J aan te houden. We zullen, nadat we die notitie hebben besproken, bekijken wat we met de motie doen.

De **voorzitter**:

Op verzoek van de heer Engels stel ik voor, zijn motie (33750-VI, letter J) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**:

Het woord is aan de heer Franken.

De heer **Franken** (CDA):

Voorzitter. Ik had u eerst zo begrepen dat u alleen de eerste motie aan de orde stelde. Ik had begrepen dat sprekers die daarover niets hadden in te brengen, maar wel over de tweede motie, pas bij de tweede motie het woord mochten voeren. Iedereen heeft uw woorden echter iets anders geïnterpreteerd dan ik. Ik heb me maar aan het natuurlijke

spraakgebruik gehouden dat dan wordt gevormd. Ik ben ook blij met het goede debat dat we vorige week hebben kunnen voeren. We hebben dat debat allemaal als nuttig ervaren. Samen meedenkend, hebben we het debat gesloten. Ik had alleen iets willen zeggen over de motie-Engels met de letter J, maar dat is niet meer aan de orde nu deze motie is aangehouden. Mijn fractie is van mening dat de motie-Witteveen (letter L) een uitspraak betreft die betrekking heeft op een volgende kabinetsformatie. Daarom vindt mijn fractie die motie op dit moment niet opportuun. De andere moties zal mijn fractie steunen.

De **voorzitter**:

Dank u wel, mijnheer Franken. U hebt gelijk; het was mijn bedoeling om het te doen zoals u het had opgevat. Werken-deweg — die term zal u beslist niet vreemd in de oren klinken — heb ik echter besloten om het op deze manier te doen. Die is wat efficiënter.

Mevrouw **Strik** (GroenLinks):

Voorzitter. Ik pas mij heel soepel aan aan de aangepaste afspraak. Daarom wil ik nu even iets over één motie zeggen. Ik sluit mij graag aan bij de mooie woorden van de diverse sprekers over het belang van het debat. Mijn fractie steunt alle moties die zijn ingediend. Ik wens nog wel iets te zeggen over de motie-Witteveen met letter L. Wij zijn blij met de erkenning dat er nu een weeffout is ontstaan door de overheveling van het beheer van de politie naar het ministerie van Veiligheid en Justitie. Het was volgens ons beter geweest om nu ook de regering te adresseren en per ommegaande te verzoeken de weeffout te herstellen. Volgens ons is echter deze uitspraak over de volgende kabinetsformatie — die is misschien niet heel ver weg — een second best oplossing.

De heer **Reynaers** (PVV):

Nu de motie-Engels (letter J) is aangehouden, zal ik mij beperken tot het bespreken van de overige moties die voorliggen. Mijn fractie zal tegen alle moties stemmen, behoudens de motie-Ruers (letter K). Ik zal over de moties een stemverklaring afgeven.

In mijn tweede termijn tijdens het debat van vorige week zei ik al dat ik onder andere de motie-Franken (letter I) nog eens nader wilde bestuderen. Dat bleek verstandig te zijn, want inmiddels heeft mijn fractie geconstateerd dat enkele uitgangspunten en aannames in deze motie niet juist zijn. Niet het Juridisch Loket en ook niet de rechter, maar de Raad voor Rechtsbijstand beoordeelt op dit moment of iemand voor gesubsidieerde rechtsbijstand in aanmerking komt. Een afwijzing van het Juridisch Loket laat onverlet dat iemand zich tot een advocaat kan wenden die vervolgens alsnog een toevoeging aanvraagt. Het Juridisch Loket verwijst bovendien nooit naar een rechter, zoals in de motie wel verondersteld lijkt te worden. Deze motie kan mijn fractie dan ook niet steunen.

Met de motie-Witteveen (letter L) wordt de Kamer verzocht om uit te spreken dat bij een volgende kabinetsformatie het beheer over de politie weer wordt teruggebracht naar het ministerie van BZK. De Eerste Kamer heeft in de huidige samenstelling ingestemd met de concentratie van het

beheer over de Nationale Politie bij één ministerie. Ook de PVV-fractie in de Eerste Kamer heeft daarmee ingestemd. Om die reden zullen wij deze motie niet steunen. Bovendien acht mijn fractie het rechtsstatelijk niet zuiver om een opdracht te formuleren over een formatie die nu niet aan de orde is en naar verwachting ook niet eerder aan de orde zal zijn dan nadat de samenstelling van zowel de Eerste Kamer als de Tweede Kamer door verkiezingen is gewijzigd. In dat licht is het mijn fractie overigens ook een raadsel op welke wijze de onderhandelaars dan aan deze motie gebonden zouden zijn.

In de motie-Strik (letter M) wordt de regering opgeroepen om haast te maken met de ratificatie van een drietal protocollen. Ik kan daarover heel kort zijn. Mijn fractie heeft die haast niet. Een en ander is aanhangig. Wij wachten dit gewoon rustig af. Deze motie zullen wij dan ook niet steunen.

Tot slot kom ik op de motie-Strik met letter N. Ook deze motie zal mijn fractie niet steunen. Deze motie heeft een nogal hoog opendeurcentage. Het waarborgen van de toegang tot de rechter is nu juist de bestaansreden van de gefinancierde rechtsbijstand. Voor de griffierechten ligt dat iets anders. Maar ook op dat terrein zal de toegankelijkheid tot de rechtsspraak steeds voor ogen moeten worden gehouden. Deze motie beschouwen wij dan ook echt als overbodig. We zullen haar niet steunen.

De voorzitter:

Dank u wel, mijnheer Reynaers. Zijn er nog andere leden die het woord wensen te voeren of een stemverklaring willen afleggen? Ik zie dat dit niet het geval is. Dan gaan we nu stemmen. Wij zullen stemmen bij zitten en opstaan.

In stemming komt de motie-Franken c.s. (33750-VI, letter H).

De voorzitter:

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van 50PLUS, OSF, de PvdD, D66, de SP, GroenLinks, de SGP, de ChristenUnie, het CDA, de PvdA en de VVD voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de fractie van de PVV ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Franken c.s. (33750-VI, letter I).

De voorzitter:

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van 50PLUS, OSF, de PvdD, D66, de SP, GroenLinks, de SGP, de ChristenUnie, het CDA, de PvdA en de VVD voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de fractie van de PVV ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Ruers c.s. (33750-VI, letter K).

De voorzitter:

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van 50PLUS, OSF, de PvdD, D66, de SP, GroenLinks, de ChristenUnie, het CDA en de PVV voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de PvdA en de VVD ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Witteveen c.s. (33750-VI, letter L).

De voorzitter:

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van 50PLUS, OSF, de PvdD, D66, de SP, GroenLinks, de ChristenUnie en de PvdA voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de fracties van de SGP, het CDA, de VVD en de PVV ertegen, zodat zij is verworpen.

Deze motie is verworpen met één stem verschil. Een spannende motie, minister!

In stemming komt de motie-Strik c.s. (33750-VI, letter M).

De voorzitter:

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van 50PLUS, OSF, de PvdD, D66, de SP, GroenLinks, het CDA en de PvdA voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de ChristenUnie, de VVD en de PVV ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Strik c.s. (33750-VI, letter N).

De voorzitter:

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van 50PLUS, OSF, de PvdD, D66, de SP, GroenLinks, de SGP, de ChristenUnie, het CDA, de PvdA en de VVD voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de fractie van de PVV ertegen, zodat zij is aangenomen.

Hiermee zijn we gekomen aan het einde van de stemmingen. Ik schors de vergadering in afwachting van de minister van Economische Zaken en de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De minister van Economische Zaken is momenteel in de Tweede Kamer voor het mondelinge vragen uur. Hij zal zo spoedig mogelijk hierheen komen. De minister leefde in de gedachte dat hier nog een ander debat zou plaatsvinden, namelijk de derde termijn over de ovo. Hij zal zo snel mogelijk, omstreeks 14.15 uur à 14.30 uur, hierheen komen.

De vergadering wordt van 13.57 uur tot 14.29 uur geschorst.